

บรรณานุกรม

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

ประมวลกฎหมายอาญา

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

กฎหมายต่างประเทศ

Universal declaration of Human Rights 1948

Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination 1965

International Covenant on Civil and Political Rights 1966

German Criminal Code

Network Enforcement Act 2017

The Sedition Act 1948

The Maintenance of Religious Harmony Act 1990

Protection from Online Falsehoods and Manipulation Act 2019

หนังสือ

เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์. (2546). **คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1**. กรุงเทพฯ: จีระรัชการพิมพ์.

ไกรฤกษ์ เกษมสันต์. (2557). **คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 - มาตรา 366** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตย.

คณิต ฌ นคร. (2559). **กฎหมายอาญาภาคความผิด** (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: วิญญชน.

พิรงรอง รามสูต. (2558). **ประทุษวาทกับโลกออนไลน์**. กรุงเทพฯ: มุลินิธีเพื่อการศึกษา
ประชาธิปไตยและการพัฒนา (โครงการจัดพิมพ์คบไฟ).

วารสาร บทความ

คณาธิป ทองรวีวงศ์. (2561). **พันธกรณีของประเทศไทยตามอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในรูปแบบ (CERD): ศึกษากรณี การสื่อสารที่ทำให้เกิดความเกลียดชังทางคอมพิวเตอร์ (Online Hate Speech) ในกรอบพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560.** บทความวิชาการ. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, กรุงเทพฯ.

ณัตถยา สุขสงวน. (2557). **การปฏิรูปสื่อเพื่อควบคุมการเผยแพร่เนื้อหาที่สร้างความเกลียดชัง.** บทความวิชาการ. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, กรุงเทพฯ.

ปณิษฐ์ ปทุมวัฒน์. (2552). **หลักเกณฑ์ระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการจัดระเบียบ “การชุมนุมสาธารณะ.** บทความวิชาการ. วุฒิสภา, กรุงเทพฯ.

พงษ์รัชวัฒน์ บุญพิทักษ์. **สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.** บทความวิชาการ. สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, กรุงเทพฯ.

ลัฐภา เนตรทัศน์. (2562). **สิงคโปร์กับการควบคุมสื่อและข้อมูลข่าวสาร.** บทความวิชาการ. กองกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, กรุงเทพฯ.

วศิน แดงประดับ. **การควบคุมการแสดงออกที่สร้างความเกลียดชัง (hate speech).** บทความทางกฎหมาย. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, กรุงเทพฯ.

แสงเดือน ฟ่องพุด. (2556). **สื่อสังคมออนไลน์ : แนวทางการนำมาประยุกต์ใช้.** บทความวิชาการ. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, กรุงเทพฯ.

รายงานการวิจัย

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2551). **รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการพัฒนามาตรการยึดทรัพย์สินแทนค่าปรับและมาตรการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา.** รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

คณาธิป ทองรวีวงศ์ และคณะ. (2560). **กฎหมายว่าด้วยความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติ.** รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.

- พิรงรอง รามสูต และคณะ. (2556). **การกำกับดูแลสื่อที่เผยแพร่เนื้อหาที่สร้างความเกลียดชัง**. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษานโยบายสื่อ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาวตรี สุขศรี และคณะ. (2553). **ผลกระทบจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และนโยบายของรัฐกับสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น**. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ข้อมูลกฎหมายและคดีเสรีภาพ โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน (iLaw).

วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์

- กมลมาศ ฤทธิศักดิ์วรกุล. (2554). **ปัญหาทางกฎหมายในการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของนักวิชาการ**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- กรกริช มุ่งสวัสดิ์ และญาดา กาศยปนนท์. (2561). **การกำหนดความผิดเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในประการที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่น**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.
- กานดา ปานดำ. (2557). **การบังคับโทษปรับ : ศึกษากรณีบังคับให้ทำงานแทนค่าปรับ**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- กุลนิษฐ์ รัตนกุลสกุล. (2559). **การลงโทษในการการกระทำความผิดหลายกรรมกับการป้องปรามอาชญากรรม**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญา, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐนิช ชลิสราพงศ์. (2559). **การกำหนดความรับผิดทางอาญากรณีผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลในครอบครัว : ศึกษาเฉพาะกรณีเพิ่มโทษผู้กระทำ**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญา, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ณัฐวดี เอี่ยมแพ. (2559). *เปรียบเทียบปัญหาความรับผิดชอบทางอาญาในลักษณะ Hate speech ต่อบุคคล
สาธารณทางสื่อสังคม: ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทย สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ และ
อินโดนีเซีย*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-
เชียงใหม่.
- คณภัส ดิษฐสี. (2557). *มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดเหตุจรรยาในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น
โดยเจตนา*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ปริติ พนมยงค์ มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต.
- ทิพวัลย์ ศรีรักษา. (2561). *ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับกรณีการคุกคามทางเพศโดยการเฝ้าติดตาม
ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ และข่มขู่*. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมาย
อาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- พิสิษฐ์ วงศ์ธีรชนา. (2552). *ความรับผิดชอบทางอาญาฐานหมิ่นประมาทที่กระทำต่อบุคคลสาธารณะ
ในแวดวงการเมืองและระบบราชการ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมาย
อาญา, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภัทรกานต์ ภัทรธำรง. (2559). *การเปิดรับและความคิดเห็นต่อเนื้อหาประทุษวาจา (Hate Speech)
ของผู้รับสารสื่อออนไลน์: กรณีศึกษาเฟซบุ๊กแฟนเพจ “หยุดตัดจจริตประเทศไทย”*.
วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน, คณะวารสารศาสตร์และ
สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มนตรี รัชศรี. (2553). *การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษธนบุรี*. สารนิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มนสิชา บุญนาค. (2556). *การกำหนดโทษทางเลือกกับการฟื้นฟูผู้กระทำความผิด*. วิทยานิพนธ์
นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ปริติ พนมยงค์ มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต.
- รุ่งระวี สุนทรวิระ. (2560). *การดำเนินคดีอาญาฐานหมิ่นประมาทเพื่อยับยั้งการมีส่วนร่วมในการ
ตรวจสอบการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขากฎหมายอาญา, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สุนทรี กลิ่งกระจ่าง. (2549). *ความรับผิดชอบทางอาญา : ศึกษาเฉพาะกรณีความรับผิดชอบของบิดามารดา ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุริสา นิยมรัตน์. (2560). *ความผิดทางอาญา: กรณีการคุกคามทางเพศ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเพื่อวิชาชีพกฎหมาย, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อภิสิทธิ์ สุวรรณลิขิต. (2562). *ปัญหาการดำเนินคดีหมิ่นประมาททางสื่อออนไลน์*. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อรุณรัตน์ เจริญศรีวงษ์. (2560). *ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจการให้บริการอินเทอร์เน็ต*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ฐานข้อมูลออนไลน์

- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (ม.ป.ป). *ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้
จ ๑ ก : <http://www.nhrc.or.th/Human-Rights-Knowledge/International-Human-Rights-Affairs/International-Law-of-human-rights.aspx>.
- เครือข่ายพลเมืองเน็ต. (2556). *เปิดงานวิจัย Hate Speech คำพูดเกลียดชังออนไลน์ไทย นิยามหลายระดับ กำกับต้องควบคุมประสงค์*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://thainetizen.org/2013/07/online-hate-speech-in-thailand-research-chula/>.
- ฐานเศรษฐกิจ. (2562). *ลิงค์โปร้ออกม.เล่นงาน ‘ข่าวปลอม’ เหยี่ยว2ด้านควบคุมการใช้สื่อ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.thansettakij.com/content/411304>.
- นัทธี จิตสว่าง. (2554). *วัตถุประสงค์ในการลงโทษ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.gotoknow.org/posts/454719>.
- ประชาชาติธุรกิจ. (2563). *กฎหมาย Hate Speech ระเบิดลูกใหม่โซเชียลมีเดีย*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.prachachat.net/ict/news-465927>.

- ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช. (2556). **ถ้อยคำแห่งความเกลียดชัง (Hate speech) กับกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ.** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://prachatai.com/journal/2013/12/50732>.
- พงษ์พิพัฒน์ สายทอง. (2556). **สื่อสังคมออนไลน์, ความหมาย, ประเภท, เครื่อง-อุปกรณ์, ประโยชน์-ข้อจำกัด.** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://smforedu.blogspot.com/2014/02/blog-post.html>.
- พิรงรอง รามสูต. (2558). **ประทุษวาทา (hate speech) เบื้องต้น สำหรับสังคมไทย** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.tcijthai.com/news/2015/11/archived/5385>.
- มูฮัมหมัด คีอราแม. (2559). **2 นักสิทธิมนุษยชนมองกรณีรัฐยอมถอนข้อสงวนอนุสัญญาว่าด้วยขจัดเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ.** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://prachatai.com/journal/2016/06/66374>.
- ศุภวัชร มาลานนท์. (2563). **มาตรการทางกฎหมายเพื่อการจัดการข่าวปลอม.** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.kaohoon.com/content/337768>.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2562). **Hate Speech ประทุษวาทา.** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://web.facebook.com/RatchabanditThai>
- อธิป จิตตฤกษ์. (2555). **Hate Speech: ความเข้าใจเบื้องต้นและประเด็นพิจารณาในการปราบปราม.** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://prachatai.com/journal/2012/11/43747>.
- อวิการ์ตัน นิยมไทย. (2554). **คู่มือขึ้นชั่งหน้า.** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.senate.go.th/assets/portals/93/fileups/272/files/S%E0%B9%88ub_Jun/10reform/reform17.pdf.